

Nytt fra Miljødirektoratet

Skadedyrdagene 2020

Erlend Spikkerud

Seksjon for biocider og kjemikaliedeklarering

Biocider - bekjempe uønskede organismer

- Hovedgrupper
 - Desinfeksjonsmidler
 - Konserveringsmidler
 - **Skadedyrmidler**
 - Gnagermidler
 - Insekt-, middmidler m.m.
 - Repellenter
 - Lokkestoffer
 - Andre biocider
- Regelverk
 - Norsk biocidforskrift
 - [FOR-2017-04-18-480](#)
 - EUs biocidforordning
 - [\(EU\) nr. 528/2012](#)

Godkjenning av biocider

- Aktivstoffer godkjennes på EU-nivå
- Produkter godkjennes nasjonalt
 - Noe variasjoner pga. nasjonale restriksjoner eller markedsmessige forhold
- Store forsinkelser -> overgangsordning

Status skadedyrmidler

- Gnagermidler (PT14)
 - 14 aktivstoffer er godkjent (alfa-bromadiolon vurderes)
 - Kolekalsiferol (D-vitamin) er nylig godkjent
 - Norge: 45 produkter er godkjent, 2 er søkt (kolekalsiferol)
- Insektmidler, middmidler og produkter til bekjempelse av andre leddyr (PT18)
 - 45 aktivstoffer er godkjent, 15 er under behandling
 - Norge: 38 produkter er godkjent, 28 er søkt

Antikoagulanter

- Fornyet produktgodkjenning i 2018
 - Godkjent i 5 år
 - Eksklusjonskandidater, men godkjent pga. samfunnsbehov
 - Alternative metoder var for dårlig dokumentert
- Nasjonale restriksjoner
 - Kun tillatt i og rundt bygninger
 - Kun i åtestasjoner (få unntak)

Spredning i miljøet

- Antikoagulanter (Veterinærinstituttet, 2019)
 - Hubro (72 %), ulv (62 %), gaupe (73 %), jerv (88 %), rødrev (100 %), fjellrev (17 %), villmink (34 %)
 - Stort sett lave konsentrasjoner (trolig sekundærforgiftning)
 - To eller flere aktivstoffer i halvparten av dyrene
- Fisk og sedimenter (Tyskland, 2017)
 - 20 % av døde hunder (Veterinærhøyskolen, 2015)
- Alfakloralose
 - Økende rapportering om forgiftning av katt (og hund)

Alfakloralose

- Mange rapporter om syke og døde katter
 - Noen få har spist refillposer, men trolig stort sett sekundærforgiftning
- Miljødirektoratet bidrar med finansiering av analyser hos Veterinærinstituttet
 - Alfakloralose påvist i 7 av 8 døde katter og i en hund
- Sverige: Ikke tillatt for privatbruk (firma har klaget på vedtaket)
- Andre land strammer inn: Ikke refill, bedre merking på etikett
- Norge: Diskuterer forbud mot privatbruk

Bønder – bruk av muse- og rottemidler

- Mattilsynet har ansvar for ordningen, som trådte i kraft høsten 2018
- Bønder kan kjøpe og bruke visse proffprodukter på eiendom de eier eller leier
 - Autorisasjonsbevis for plantevernmidler
 - Eget kurs i gnagerbekjempelse
 - Samme som gnagerdelen av kurset for godkjente skadedyrbekjempere

Bønder – bruk av muse- og rottemidler

- Fylkesmannen har ansvar for at det blir kurs
 - Norsk landbruksrådgiving m.fl.
 - 2 600 har tatt kurs, 2250 har fått tilleggsbevis
- Miljødirektoratet avgjør hvilke produkter som skal tillates
 - Egen setning på etikettene om brukergruppen
 - Ikke alle formuleringstyper (bl.a. ikke flytende, skum)
- Kommunene og Mattilsynet har ansvar for tilsyn og kontroll

Substitusjon i EU

- Aktivstoffer kan defineres som substitusjons- eller eksklusjonskandidater
 - Betenkelige helse- og/eller miljøegenskaper
 - Skal fases ut hvis gode alternativer finnes
 - Liten utskifting i praksis
- EU-kommisjonen og ECHAs fokusområder for biocider
 - Gnagermidler
 - Myggmidler, bunnstoff til båter, konservering for produkter under lagring, treimpregnering av jernbanesviller og stolper

Muse- og rottefeller

- Integrert bekjempelse - gift bør være siste utvei!
- Non-Chemical Alternatives for Rodent Control (nochero@uba.de)
 - Workshop november 2018 og februar 2020
 - Godkjenningssystem for feller i Sverige og under utvikling i Tyskland
 - Arbeidsgruppe for standardisering i EU
- Antikoagulantene (revurdering)
 - Sammenlignende vurdering av alternative stoffer/produkter og metoder

Veiledningsdokument

- Forslag til veiledningsdokument for vurdering av slagfeller
- Mekaniske egenskaper
 - Slagkraft, slaghastighet, utløsingskraft
- Dyrevelferd/etikk
 - Hvor rask bevisstløshet/død?
 - Sekunder for feller - opptil dager for gift
- Effektivitet - går gnagerne i fella? Semifelt/feltforsøk
- Ingen godkjenningsordning, men et skritt på veien

Mat og fôr – repellenter og lokkestoffer

- Mat og fôr kan fritt brukes, men ikke selges som biocid
- Selges som biocid -> må godkjennes
- Forenklet godkjenning for lavrisikostoffer i EU (annex I)
- Overgangsperioden er over
 - 20 stoffer ble vurdert
 - 7 stoffer ble direkteoppført på annex I
 - Peanøttsmør avvist, men er påklaget
 - Andre stoffer må søke godkjenning

Innmeldte "lavrisikostoffer"

- Tillatt (produkter må søkes før 1.6.2021)
 - ost
 - konsentrert eplejuice
 - D-fruktose
 - honning
 - eggepulver
 - *Saccharomyces cerevisiae* (gjær)
 - eddik
- Resten av de innmeldte stoffene må søke godkjenning

Skjeggkre

- Folkehelseinstituttets forskningsprosjekt
 - Gode resultater
 - Lavere helse- og miljørisiko enn alternativer
 - Åteprodukt tillatt mot skjeggkre i 2019
- Nordiske kollegaer skryter av FHIs skjeggkre-rapport
- Kontaktet av Museum of London om prosedyre for godkjenning

Mer informasjon?

- ECHA - EUs kjemikaliebyrå
 - <http://echa.europa.eu/regulations/biocidal-products-regulation/understanding-bpr>
- Miljødirektoratet
 - <http://www.miljodirektoratet.no/Biocider/>
 - OBS: Miljødirektoratet har nye nettsider (under arbeid)
- Svartjeneste: biocidhjelp@miljodir.no